

Τὸ ἀνθρώπινον καὶ σεμνὸν ἐνταύτῳ τῆς φράσεως, ἡ εὐφυΐας περιπλοκὴ τῶν συμβάντων, ἡ ζωηρὰ περιγραφὴ τῶν χαρακτήρων, τὸ μεγαλοπρεπὲς τῶν σκηνῶν, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀνήκουσιν εἰς τὴν ἱστορίαν, ἀποδίδουν εἰς τὸ πόνημα τοῦτο τὰ καλλιστεῖα μεταξὺ τῶν ἔργων τοῦ κορυφαίου τῶν εἰσέτι ζώντων μυθιστοριογράφων Κ. Δουμάς.

Ὁ Πικουίλλος Ἀλλιάγας, ἡ οἱ Μαῦροι ἐπὶ Φιλίπου τοῦ Γ', εἶναι τὸ ἀριστούργημα τοῦ δραματούργου Σ. Σαρξίβ. Τοῦ μυθιστορήματος τούτου διηρημένον εἰς ἐπτὰ τόμους, πᾶν κεφάλαιον εἶναι μία σκηνή. Περιπέτειαι ἀδιάκοποι καὶ ἀπροσδόκητοι, διατηροῦσαι ἀσθμαίνουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν περιέργειαν τοῦ ἀναγνώστου, περιπλοκὴ αὐτοῦ ἐντεχνος καὶ δραματικὴ, εὐρίσκουσα ἀείποτε τὴν λύσιν τῆς εἰς τὰ κύρια πρόσωπα, εἰς τοὺς δύο τοῦ πονήματος ἥρωας, τὸν Πικουίλον καὶ τὴν Αἰζάν, περιγραφαὶ ζωηρόταται καὶ φυσικαί, συνεχεῖς ἱστορικαὶ ἀναμνήσεις, ὑποτυπώσεις ἠθικαὶ καὶ θρησκευτικαί, στιγματισμοὶ ἀκάθεκτος καὶ τελεσφόρος τῆς ἰσπανικῆς θεοβλαβείας, εἰκονισμὸς ἀκριβὺς τοῦ πνεύματος, τῶν μέσων, τῶν σκοπῶν τῆς ἐθνομανοῦς ἐκείνης ἐποχῆς, ὅλα δὲ ταῦτα ἐκπεφρασμένα μὲ ὕψος ἀνθρώπινον, κομψόν, διάπυρον, ἰδοὺ τὰ κυριώτερα προτερήματα τοῦ μυθιστορήματος, τὰ ὅποια ἐγνώρισαν βεβαίως οἱ ἀναγνώσαντες τοὺς ἐκδοθέντας δύο τόμους.

Ἡ Εὐτέρπη, ἐκπληρώσασα τὰς ὑποσχέσεις τῆς, ὑπόσχεται διὰ τὸ μέλλον καὶ νέας βελτιώσεις. Ἐπικαλουμένη δὲ τὴν συγγνώμην τῶν συνδρομητῶν τῆς διὰ τὰς συμβάσας τυχόν ἐλλείψεις, τοὺς παρακαλεῖ καὶ αὐτὴς νὰ μὴ παρεμβάλλωσιν ἐμπόδια εἰς τὴν πληρωμὴν τῆς συνδρομῆς των, ἀναλογιζόμενοι τὸ μέτριον τῆς τιμῆς, τὴν ὁποίαν πληρώνουσιν, ἀντὶ τοσαύτης δαπάνης καὶ τοσούτων κόπων, ὅσους καταβάλλομεν διὰ νὰ τοὺς εὐχαριστήσωμεν.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 1 μαρτίου 1849.

Ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

ΤΟ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΝ ΑΝΘΟΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Πρὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν, κόρη τις πολὺ πλέον ἀξιοσημείωτος διὰ τὴν καλλονὴν ἢ τὴν γέννησίν τῆς καὶ τὴν κατάστασιν, ἔζη εἰς τὴν πόλιν Τ * * * μονάζουσα εἰς τοὺς κόλπους τῆς οἰκογενείας τῆς. Ἀγναὶ καὶ γαληναιαὶ διέτρεχον αἱ ἡμέραι τῆς, ἀν καὶ ἱστορικὴ τις εὐγένεια ἔληγεν ἐν αὐτῇ, λαμπρόναισα ἄλλοτε τὴν οἰκογένειάν τῆς, κατὰ συνέχειαν πόλιν αἰώνων. Ἀλλ' ἡ Μαρία Σερβάλη (οὕτως ὠνομάζετο ἡ νέα κόρη), στέργουσα τὸ παρὸν, περιώριζε τὰς εὐχὰς τῆς εἰς ταπεινὸν τινα ὀρίζοντα, χωρὶς ποτε νὰ στρέψῃ τὰ βλέμματά τῆς πρὸς τὸ ἐνδοξόν παρελθόν των προγόνων τῆς. Ἡ μήτηρ αὐτῆς, γῆρα προεβηκυίας ἡλικίας, αἰσθανομένη, ὅτι ἡ ζωὴ ἐμελλεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ τὴν ἐγκαταλείβῃ, νὰ μὲν, περιέβαλλε τὴν θυγατέρα τῆς διὰ πλείστης στοργῆς, εὐχόμενη, πρὶν ἢ καταβῇ εἰς τὸν τάφον, ν' ἀρῇ τὴν Μαρίαν εὐτυχὴ καὶ εὐδαίμονα, ἀλλ' ἐθεώρει τὸ μέλλον ὑπ' ἄλλην ἐποψίν. Γεννηθεῖσα ἀπὸ γονεῖς εὐπατρί-

Ἡ Μαρία Σερβάλη.

δας, ὑπερηφάνους καὶ ἀλαζόνας, ἡ μήτηρ τῆς Μαρίας διετήρησε τὸν ὑπεροπτικὸν χαρακτήρα τῆς τάξεώς τῆς εἰς τὰς μετὰ τοῦ κόσμου σχέσεις τῆς. Πειπεισμένη δὲ οὕσα τοιουτοτρόπως, ὅτι καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτῆς συνεμερίζετο τὰ φρονήματά τῆς, οὐδέποτε ἐραντάσθη, ὅτι δυσανάλογόν τι συνοικέσιον ἤθελε θεωρηθῇ ὑπὸ τῆς Μαρίας ἀνεκτόν.

Ἀπὸ αὐτῆς μου τῆς παιδικῆς ἡλικίας εἶχα σχετισθῇ στενῶς μὲ τὰς δύο αὐτὰς γυναικας, τὰς μονὰς αἵτινες διέμενον εἰς τὴν μνῆμην μου. Ὁ πατήρ μου, προαχθεὶς εἰς τὸν βαθμὸν τοῦ ἀξιωματικοῦ διὰ τῶν ἀνδραγαθιῶν του, καὶ διαδεχθεὶς εἰς τὸν στρατὸν τὸν κόμητα Σερβάλην, οὐκ ἴσως ἦν θετὸς ἀδελφός, ἐφρονεῖτο εἰς μάχην τινα, ἐπὶ τῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ μήτηρ μου δὲν ἐπέζησεν εἰς τὴν συμφορὰν ταύτην, ἀποθνήσκουσα δὲ, ἐνεπιστεύθη τὴν τύχην τοῦ παιδὸς τῆς εἰς τὰς χεῖρας τῆς κυρίας Σερβάλης. Ἡ τρυφερὰ μέριμνα, ἣν τὸ πτωχὸν ὄργανόν ἐνεποίησε κατ' ἀρχὰς εἰς τὴν ψυχὴν τῆς προστάτιδος του, μεταβλήθη βαθμὴδὸν εἰς τὴν γλυκυτέραν φιλίαν. Ἡλικιώθη μετὰ τῆς Μαρίας, διότι καθ' ἣν στιγμὴν ἐγὼ ἔβλεπα τὸ φῶς τῆς ἡμέρας ἐντὸς στέγης ταπεινῆς, αὕτη ἐγεννᾶτο ἐντὸς λαμπροῦ παλατιοῦ. Ἡ διάστασις, ἥτις ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆς καὶ ἐμοῦ ἐξηλείσθησαν ἐν τάχει· ἡ παιδικὴ ἡλικία δὲν γνωρίζει διαφορὰν τάξεων. Τοιουτοτρόπως εἶχα φθάσει τὸ δέκατον ὄγδοον ἔτος τῆς ἡλικίας μου, ὅτε κατὰ τὴν κρίσιμον ταύτην ἐποχὴν τῆς ζωῆς μας, μιᾷ ἡμέρᾳ, ἠθέλησεν ἡ μήτηρ τῆς Μαρίας νὰ μὲ εἴπῃ περὶ τῶν μελλόντων ὡς πρὸς τὴν θυγατέρα αὐτῆς σχεδίων τῆς. ἤκουσα τοὺς λόγους τῆς, ἐν ἄρχᾳ σιωπῇ, διὰ νὰ μὴ προδώσω τὴν λύπην, ἣν μ' ἐπροξένει εἰς τὸν πρῶτον. εἰς τὸν μοναδικὸν τῆς νεότητος ἑσώτά μου. Ἀλλ' ὅμως ἡ λύπη, τὴν ὁποίαν ἠσθάνην, ἦν μερίστη, διότι ὅταν μὲ διηγήθη τὰ περὶ μελλούσης εὐτυχίας σχέ-

διά της ἐννόησα, ὅτι ἦσαν φροῦδα τὰ ὄνειρά μου, καὶ πᾶραυτα συνέλαβα ἀπόφασιν τινα ἀπονενοημένην. Ὁφείλον νὰ ὑπερникήσω πολλές δυσκολίας, νὰ κλείσω τὴν καρδίαν μου, νὰ κατασιγίσω τὸν ἑωτᾶ μου ἵνα πραγματοποιήσω σχέδιον, ὅπερ μόνον ἡδύνατο νὰ διασκεδάσῃ καὶ καταπραῦνῃ τὴν πικρίαν τῶν θλίψεών μου.

Μιὰ πρωΐα τοῦ μαΐου, τοῦ μηνὸς τούτου, καθ' ὃν τὸ πᾶν εἶναι ἔρωσ, ἐγκατέλειπον λάθρα τὴν γῆν τῆς γεννησέως μου, μὲ ἀπόφασιν νὰ περιπλανῶμαι τοῦ λοιποῦ ἔρμος καὶ ξένος ἐπὶ ξένης γῆς. Δὲν θέλω δυνηθῆ νὰ παραστήσω τὸ τί ἡσθάνθην, ὅταν μακρυνόμενος τῆς φιλοξένου στέγης, ἥτις μ' ἐδέχθη τόσον νέον, τὸ ἄσυλον, ἔνθα συνέζησα μετὰ τῆς Μαρίας, ἀπώλεσα αὐτὸ ἀπὸ τὰς ὀφείας μου! Ἡ Μαρία, τὴν προτεραιάν, μ' εἶχεν ἀποκαλύψει ἀφελῶς τὰ αἰσθητά της καρδίας της· καὶ ὅμως ἐσπευδα νὰ μακρυνθῶ, διότι ἀντὶ τοῦ νὰ ἐλπίζω ὅτι αὐτὴ θέλει ταπεινωθῇ μέχρις ἐμοῦ, ἐξ ἐναντίας μόνην ἐπιθυμίαν εἶχον νὰ ὑψωθῶ ἐγὼ μέχρις αὐτῆς διὰ τῆς δόξης!

Ἀνεχώρησα λοιπὸν, μεταξὺ εἰς Παρισίους, ἵνα τελειοποιηθῶ εἰς τι τῶν χαρισμάτων ἐκείνων, ἅτινα ἐνόησε δοξάζουσιν αἰφνιδίως τ' ὄνομα ἀγνώστου τινὸς υἱοῦ τοῦ λαοῦ. Ἠδυνάμην νὰ εἶπω· «Κ' ἐγὼ ἐπίσης εἶμαι καλλιτέχνης» διότι ὦν εἰσέτι νεώτατος, ἐθεώρουν τὰ πάντα κατορθωτά.

Ἀφιέρωσα λοιπὸν, τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὠραιότερα ἔτη τῆς ἡλικίας τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τὰς σοβαρὰς σπουδὰς καὶ τὰ πλήρεις κόπου ἔργα τῆς τέχνης, ἥτις ἐδόξατε τὸν Μιχαὴλ Ἀγγελον. Ἀποχωρήσας τοῦ κόσμου, περιωρίσθην εἰς ἐρημίαν ἀπόλυτον, καὶ, ἂν δὲν ἄφινα μέρος ἑαυτοῦ εἰς χώραν φιλότινην, πιστεύω, ὅτι ὁ κόσμος δι' ἐμὲ ἤθελεν εἶσθαι ἡ γωνία τοῦ ἐργοστασίου τοῦ μεγάλου ζωγράφου, ὅρ' οὗ ἔμελλον νὰ μυηθῶ τὰ μυστήρια τῆς μεγαλοφυΐας του Διήνουν τοιοῦτοτρόπως μακρὰς ὥρας, ἐν ἐκστάσει ἐνώπιον τῶν ἀριστεροτεχνημάτων, ἅτινα ἐπροσπάθουν νὰ μιμηθῶ, ἅτινα ἐθεώρουν ἀλληλοδιαδόχως, ἐπιθυμῶν νὰ τὰ φθάσω, νὰ τὰ ὑπερβῶ ...

Ἐβασανίζομην ὑπὸ τῶν μυρίων ἐκείνων περιπετειῶν, αἵτινες ἐπισυμβαίνουσιν εἰς τὴν ὑπαρξίν τῶν ἀνδρῶν, οἵτινες ἔχουσι τὴν συνείδησιν τῆς ἱκανότητός των, καὶ εἰ.αι ἀπερασισμένοι νὰ ὑψωθῶσιν ὑπὲρ τῆς μετριότητος, καὶ νὰ πλάσωσιν ἑαυτοῖς ὄνομα ἀθάνατον. Οὐδεὶς, εἶμαι βέβαιος, ὑπέφερε τὰς βεβήλους μου, οὐδεὶς ἠργάσθη ὡς ἐμὲ, ἀκαταπαύστως, καὶ τὴν νύκτα, ὡς ὁ Γιόττας, δὲν ἀφῆκε τὴν κοίτην του διὰ νὰ ἰχνογραφῇ ἐν τάχει, εἰκόνας τὰς ὁποίας διεῖδε καθ' ὕπνον!

Πέντε μακρὰ ἔτη παρῆλθον τοιοῦτοτρόπως. Κατὰ τὸ πολυχρόνιον τοῦτο διάστημα οὐδ' ἅπαξ ὑπέσπερα εἰς τὴν πατρίδα μου, οὐδεμίαν διάχυσιν διέκοψε τὰς ἐργασίας μου. Ἡ ποθητὴ ὥρα ἐπλησίαζε. Μιὰ ἡμέρα ἔμαθα τέλος πάντων, ὅτι τὸν μεγάλον βασιλεῖον τῆς ζωγραφικῆς ἀπενεμεῖθαι εἰς ἐμὲ ὁμοφώνως! Τὴν αὐτὴν ἐσπέραν, ὀφῆσας τὴν Γαλλίαν, ἀνεχώρησα διὰ τὴν Ῥώμην. Ἐνόμισα τότε, ὅτι ἐφθασα τὸν σκοπὸν μου, καὶ ἅμα ἐπάτησα τὴν γῆν τῆς Ἰταλίας, ἔγραψα πρὸς τὴν Μαρίαν. Δὲν ἤμην πλέον ἀναποράσιτος·

δὲν διηγούμην τὰ ἄφρονα τῆς νεότητός μου ὀνειράτα, τὰς ματαίας ἢ ἀπωτάτας ἐλπίδας μου. Ἡμὴν πλήρης εὐτυχίας καὶ κατεπειγόμεν νὰ εἶπω εἰς τὴν Μαρίαν· Τὸ μέλλον εἶναι ἐδικόν μου, ἔχω ἤδη ἐν ὄνομα νὰ σοὶ προσφέρω· θέλομεν εἶσθαι εὐτυχεῖς. Ἐσφράγισα τὴν ἐπιστολήν μου μὲ πάλλουςαν καρδίαν καὶ τὴν ἐστείλα. Ἀλλ' οὐαί! οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἐπιθυμίας μας! Ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἥτις ἐφαίνετο προαγγέλλουσα ἡμέρας εὐτυχεῖς, αἱ ἐπιστολαὶ μου ὅλαι ἔμεινον ἄνευ ἀπαντήσεως.

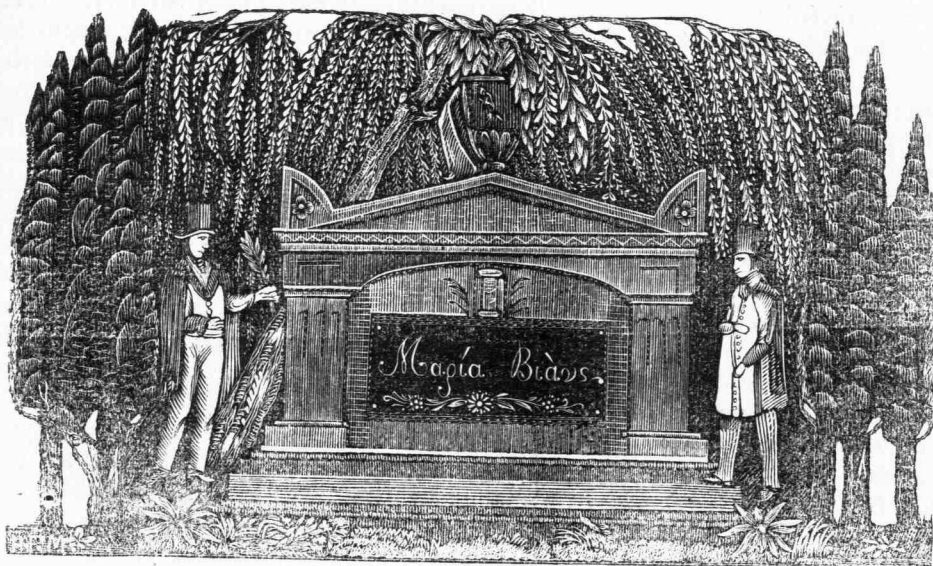
Δὲν ἡδυνάμην νὰ ἐννοήσω τὴν τοιαύτην σιωπὴν τῆς Μαρίας εἰς στιγμὴν, καθ' ἣν αἱ γλυκύτεραι ἐμοῦ τε καὶ αὐτῆς ἔσως ἐλπίδες ἐπραγματοποιούντο. Μετὰ ἐνιαύσιον διατριβὴν ἐν Ῥώμῃ, καθ' ἣν ἡ φήμη μου εἶχεν αὐξήσει, κατατρουχόμενος ὑπὸ θλίψεως καὶ ἀπελπισίας, ἀπεφάσισα νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πόλιν τῆς γεννητῆς μου. Ἐφθασα τέλος πάντων εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ὅθεν ἄλλοτε εἶχα ἀναχωρήσει ταπεινὸς καὶ κρατῶν εἰς τὴν χεῖρα τὴν βακτηρίαν τοῦ ὁδοιπόρου. Καταβὰς τοῦ ὄχηματος, ἡσθάνθην ἑαυτὸν κυριεύμενον ὑπὸ συγκινήσεως ἀπεριγράφτου, καθ' ὅσον προσέωρον πρὸς τὰ προσφιλῆ τῆς πρώτης μου νεότητος μέρη. Ἐκ τῆς παραχῆς μου ταύτης ἠναγκάσθην νὰ καθίσω ὑπὸ δένδρον τι παρὰ τὴν ὁδὸν, καὶ ἐθεώρουν μετὰ συμπαθείας τὴν πόλιν μου.

Σήμερον, ὅτε βλέπω ψυχρῶς πρὸς τὸ παρελθὸν εἶμαι πεπεισμένος, ὅτι ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ὁ Θεὸς, εὐσπλαγχνιζόμενος τὴν δυστυχίαν μου, μετέβαλλε τὴν εἰμαρμένην μου διὰ νὰ μὲ κατηγήσῃ, διὰ τῶν δοκιμασιῶν τῶν συμφορῶν, εἰς νέαν ζωὴν, ἵνα μὲ δεχθῇ ποτε καθαρὸν εἰς τοὺς κόλπους του.

Οὕτω δὲν θέλω λησμονῆσαι ποτὲ τὸ πῶς οἱ ὀφθαλμοί μου ἀποσπώμενοι τῆς πόλεως τῶν ζώντων, ἐξήτησαν ἀπλήστως τὴν πόλιν τῶν νεκρῶν. Κινηθεὶς ὑπὸ τινος αἰφνιδίας ὠθήσεως, διέβην τὴν πύλην τοῦ κοιμητηρίου, ἥτις εὗρίσκετο ἔμπροσθέν μου, ἐρωτῶν πᾶν μνήμα, ἀνέωγμένον κατὰ τὴν ἀπουσίαν μου, ἐὰν δὲν περιέκλειε τὰ λείψανα περιφλεμένων ὄντων, ἅτινα δὲν ὑπῆρχον ἔσως πλέον εἰμὶ εἰς τὴν ἐνθύμησίν μου. Πανταχοῦ τῆς διαβάσεώς μου μὲ παρουσιάζθησαν ὀνόματα ἀγνωστα, ... ὅτε, βλέπων ἐν μνήμα ἐκ λευκωτάτου μαρμάρου, ὑψούμενον εἰς μεμονωμένην τινα καὶ σύσκιον γωνίαν, ἐσταμάτησα συμπαθῶς. Παρὰ τὸν τάφον τοῦτον ἐφύετο ἐν ἄνθος, ἐν ταπεινὸν λευκάνθημον (μαργαρίτης)· ἐπὶ δὲ τοῦ μνήματος ἀνεγινώσκετο ἡ ἀπλὴ αὐτῇ ἐπιγραφή·

ΜΑΡΙΑ ΔΕ ΒΙΑΝΣ, ΤΕΛΕΥΤΗΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟ
24 ΕΤΟΣ ΤΗΣ ΝΕΚΙΑΣ ΤΗΣ!

Ἐὰν κατὰ τὸ διάστημα τῆς διαμονῆς μου εἰς γῆν μακρυνὴν αἱ προσδοκίαι μου ἐξηφανίσθησαν μίαν μετὰ τὴν ἄλλην εἰς τὴν πνοὴν τῆς δυστυχίας, ἐνώπιον ἐνὸς τάφου, ἔμπροσθεν τῶν νεκρικῶν λειψάνων μιᾶς γυναικὸς, ἥτις ἔφερε τὸ ὄνομα τῆς νεαρᾶς συντρόφου τῆς παιδικῆς ἡλικίας μου, ἡσθάνθην αἰφνης τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων μου ἀναζωογονουμένην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, καὶ γονυπετήσας, προσκυχήθην πολλὴν ὥραν μεθ' ὅλης τῆς ζέσεως τῶν πρώτων μου ἐτῶν.

Ο Τίφος.

Χύσας δάκρυα μετανόιας, επανέλαβον, ἐπὶ τοῦ ἀγνώστου τούτου τάφου, τὸν πρῶτον ὄρκον μου· ὅταν δὲ ἠγέρθην, ἠσθάνθην ἐμαυτὸν ἠγνισμένον καὶ, διὰ τὴν μὴν ἐπιτοκήσω ἐκ νέου καὶ νὰ ἐνθυμῶμαι τὴν ἐπιστημόν μου ὑπόσχεσιν, ἔκοψα τὸ λευκάνθημον, ὅπερ ἐφύετο ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς νέας ἐκεῖνης γυναικίς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Ἐρευγα ἤδη ἀπὸ τοῦ θλιβεροῦ τούτου μέρους σύνους καὶ σκυθρωπὸς, ὅτε ἀνὴρ τις ἐν ἀκμῇ εἰσέτι τῆς ἡλικίας, ἀλλ' ὅμως τοῦ ὁποίου τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα ἦτο κυρτωμένον, ὡς ἂν βεβαρυμένον ὑπὸ τι φορτίον, ὤφθη παραχρῆμα ἐμπρὸς μου. Τὸ μέτωπον αὐτοῦ φαλακρὸν ἦδη καὶ ἠροτριωμένον ὑπὸ προώρων ρυτίδων, οἱ ἐσθεςμένοι ὀφθαλμοὶ του, αἱ ὠχραὶ καὶ κάπσιγχοι παρειαὶ του ἐνέφαινον ἀσθενῆ ἀναλαμπάνοντα ἀπὸ πολυχρόνιον καὶ δεινὴν νόσον. Ἡ κόμη του ἐπιπτεν ἡμελημένη καὶ διεσπαρμένη ἐπὶ τῶν ὠμων του, τὰ ἐνδύματά του ἦσαν ἐν ἀταξίᾳ, καὶ τὸ ὄρος του σκυθρωπὸν. Ἐμαρτύρουν δὲ ταῦτα πάντα βεβαίως μὴ χιὸν τινα λύπην, συγκεντρωμένην, ἀλλ' ἄπειρον, λύπην ἐν ἐνὶ ἄφρονον, ὡς εἶναι ὅλαι αἱ μεγάλαὶ θλίψεις τοῦ κόσμου τούτου.

Μὲ ἐτύχε πολλάκις νὰ παρατηρήσω, ὅτι οἱ ἄλλοι δυστυχεῖς ἄνθρωποι ἐξασκοῦσι τρόπον τινα ὃ εἰς ἐπὶ τοῦ ἄλλου ἐπιβόήν τινα μαγνητικὴν, ἥτις ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ γνωρίζωνται μεταξὺ των. Οὕτως, ἅμα ὁ ξένος οὗτος, ὁ μελαγχολικὸς καὶ μελανέμων, ὤφθη εἰς τὰ ὄμματά μου, ἐνθυμήθην τὴν νεανίδα, τὴν κοιμένην εἰς τὸ μνήμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου εἶχα προσευχθῆ, καὶ εἶπα χαμηλῇ τῇ φωνῇ, ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν μου μετὰ τοῦ ὀφειλομένου εἰς τὴν δυστυχίαν σεβασμοῦ.

— Κύριε Δὲ Βιάς !...

Ὁ ξένος ὤψωσε τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς οὐρανὸν, ἔπειτα μετέφερεν αὐτοὺς μετὰ πολλῆς ἀνησυχίας ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, ὅπερ πρὸ ὀλίγου ἔκοψα. Παρετήρουν

νιχνεύσω τὴν καρδίαν του·

— Συγγνώμην, τῷ εἶπα, παρουσιάζων αὐτῷ τὸ ἄνθος, ὅπερ ἀφρόνως εἶχα κόψει. Σὺς ἦτον φίλτατον, τὸ βλέπω, λάβετό το.

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας, τὰς ὁποίας ἐπρόφερα με φωνὴν τετραχρυσμένην, ἀνηγέρθη, ἔρπασε τὸ λευκάνθημον καὶ κρονοὶ δακρύων ἐβρεξαν τὸ ὠχρὸν πρόσωπόν του. Τὸν παρεκίνησα νὰ καθήσῃ, καθήσας καὶ ἐγὼ πλησίον του διὰ νὰ τὸν παρατηρήσω μετὰ προσοχῆς.

— Αἶ ! κύριε, μὲ εἶπε μετὰ στιγμιαίαν σιωπὴν, ὀλιγώτερον ἀγαπῶ τὴν ζωὴν μου παρὰ τὸ πτωχὸν τοῦτο ἄνθος ! Ἐὰν ἐνέπηγες ξίφος εἰς τὸ στήθός μου,

Ὁ Φλαβιανὸς Δονάτος.

προσεκτικῶς τὸν Κ. Δὲ Βιάς, διότι πραγματικῶς ἦτον αὐτός· ἀλλ' ὅταν ἐπλησίασα πρὸς αὐτὸν, ἐφάνη οὗτος θέλων νὰ κρυβῇ ἀπ' ἐμοῦ καὶ σρέψας τὴν κεφαλὴν του, ἐπесεν εἰς τὰ γόνατα πλησίον τοῦ τάφου. Ἐρπασα τότε τὴν χειρὰ του, ἣν ἐθλίψα εἰς τὰς ἐδικὰς μου, ἐπιθυμῶν μεγάλως νὰ ἀ-

δὲν ἤθελα ὑποφέρει πλεόν, ἤθελα εἰσθαι εὐτυχής, διότι ἀπηρχόμην πρὸς αὐτήν!

Καὶ ὁ δάκτυλός του ἐδείκνυε τὸν τάφον τῆς Μαρίας Δὲ Βιάνς.

— Εἴστε ξένος; ἐπρόσθεσεν ἐγειρόμενος.

— Ὁχι, κύριε, τῷ εἶπον, ἀλλ' ἰδοὺ πέντε ἔτη ἱποῦ δὲν εἶδα τὸ μέρος τοῦτο.

— Ἀντηρά συμβάδντα ἐτελεσθήσαν δι' ἐμὲ ἐν τῷ διαστήματι τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ Κ. Δὲ Βιάνς, οὐδεὶς ἐνταῦθα ἀγνοεῖ τὴν ἱστορίαν μου καὶ τὸ φίλτρον, ὅπερ μὲ συνέδεε πρὸς τὸ ἄνθος τοῦτο.

— Ἐάν ἐτόλμων ... ἐάν δὲν ἐφοβούμην ν' ἀνακαλέσω τὰς ἀναμνήσεις ...

— Φεῦ! ἐπανελάθεν αὐτὸς, οὐδεμίαν αὐτῶν ἐξηλείφθη τῆς μνήμης μου. Ἀκούσετέ με λοιπόν, ἐάν ἡ δυστυχία μου συνεκίνησε τὴν καρδίαν σας, καὶ διηγείρε τὴν συμπάθειάν σας.

Καὶ, καθισθεὶς ἐκ νέου πλησίον τοῦ τάφου τῆς Μαρίας, ἐν ᾧ καιρῷ ἐγὼ ἱστάμην ὄρθιος ἔμπροσθέν του, ἤρχισε τὴν διήγησίν του ὡς ἀκολούθως.

— Πρὸ μικροῦ ἀκόμῃ ἐξ ἑς Τ... κόρη τις, ἥτις εἰς τὸ γένος καὶ τὰ πλούτη ἦν ὡς ἐξοχὸν καλλονήν. Ἀμπερὸν μέλλον ἐφαίνετο περιμένον αὐτήν· ἅπαντες οἱ εὐπάτριδες τῶν πέριξ ἔσπευδαν νὰ προσφέρωσιν αὐτῇ τὰς ὑποκλίσεις των καὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐφιλοτιμεῖτο νὰ τῇ φανῇ ἀρεστός, ἀλλ' ἡ κόρη δὲν ἐδέχθη κανένος τὴν λατρείαν. Νέος τις, ἀσήμου μὲν θέσεως, ἀλλὰ πεπορικισμένος ἀπὸ ἑξοχα προτερήματα εἶχεν ἐλκύσει τὴν καρδίαν τῆς. Πλήρης εὐγενούς καὶ ἀξιοπαΐνου φιλοτιμίας, γνωρίζων ὅτι ἦτο πτωχὸς καὶ ἄδοξος, ὁ νέος ἀφῆκε τὴν πατρίδα του καὶ ἐπῆγε νὰ εὕρῃ τὴν δόξαν διὰ νὰ μοιρασθῇ ποτὲ αὐτὴν μετὰ τῆς Μαρίας. Ἄπειροι δυσκολαὶ εἶχον ἐμποδίσαι πολλὸν χρόνον τὴν πορείαν του, ἀλλὰ τέλος, μετ' ἀνηκούστους ἀγῶνας, ἀπέκτησε τὴν δόξαν ἐκείνην, τὴν τόσον περιπόθητον, καὶ ἴσως τὸ ὄνομα τοῦ Φαβιανοῦ Δονάτου ἀκούσατε καὶ ὑμεῖς.

— Μάλιστα, εἶπον ἀναπηδήσας ἄκων.

— Κατ' ἐκείνου τὸν χρόνον, ἐπανελάβε με τρέμουσαν φωνήν, ὁ Κ. Δὲ Βιάνς, ἐκόμισαν εἰς τὴν Μαρίαν ἀνώνυμὸν τινα ἐπιστολήν· μόλις ἀνέγνω αὐτήν, καὶ ἔπεσε λειποθυμημένη, διότι χεῖρ δολία τῇ ἐπληροφόρει, ὅτι ἐκεῖνος, ὃν ἠγάπα, ὁ Φαβιανὸς Δονάτος, ἐλησμώνησεν αὐτήν, παραδιδόμενος εἰς ἔρωτας ἐνόχους. Ὁ ἄγνωστος συκοφάντης δὲν περιωρίσθη εἰς τὰ ψεῦδη ταῦτα μόνον, ἀλλὰ παρεμπόδισεν ὅλας τὰς ἄλλας ἐπιστολάς ὅσαι ἤρχοντο ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἐπ' ὀνόματι τῆς νέας κόρης.

— Ἦτον ἄτιμον τοῦτο! ἐκραύγασα, μὴ δυνάμενος νὰ κατασιγᾷσω τὴν ἀγανάκτησιν, ἥτις ἠγέρθη ἐντός μου, ἀκούοντος πράξιν τοσοῦτον ἀνάξιαν.

— Ἦν τῷ ὄντι ἄτιμον τὸ πρᾶγμα, ἐπανελάβε ὁ Κ. Δὲ Βιάνς μὲ φωνὴν νευκρωμένην σχεδόν· δὲν τὸ φιλονεικῶ μόνον, ὅταν ἀγαπᾷ τις περιπαθῶς, μὲ μάστιγαν, ἴσως εἶναι ὀλιγώτερον ἐνόχος!! Τὸ βέβαιον ἐν τούτοις εἶναι, ὅτι ἡ νεάνις, ὑποθεῖσα ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἐκείνης, ὅτι ἐπροδόθη, ἐγκαταλείρη, ἐλησμώνησε καὶ αὐτή. Παρουσιάσθη τότε ἡ μήτηρ τῆς ἐδέχθη τὴν ζήτησίν μου καὶ κτύπησα νὰ νυμφευθῇ τὴν Μαρίαν. Ἀλλ' οἱμοι! ἡ εὐτυχία αὕτη δὲν διήρκασε

πολύ! Τὴν εἶδον ἐν διαστήματι ἐνὸς ἐνιαυτοῦ περιλυπος καὶ πᾶσχουσα, καὶ εἰς οὐδὲν τῶν ἐνταῦθα πρησ-ηλουμένη, νὰ φθείρεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἀπὸ μαρασμοῦ. Ὅμως, ἐν τι ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἐφείλκε τὴν μέριμνάν της· ἐν ἄνθος, τοῦ ὁποίου, καθ' ἕκαστον θέρος, συνέλεγε μετὰ φροντίδος τὸν σπόρον, ὃν μετεφύτευε τὸ ἐπιόν, δικιωνίζουσα αὐτὸ τοιούτοτρόπως· α βάλει σταυρὸν ἐπὶ τοῦ τάφου μου, μοι εἶπε κατὰ τὴν ὑστάτην ὥραν τῆς, φύτευσον αὐτοῦ τὸ λευκάνθημον τοῦτο καὶ ἔρχου συνεχῶς νὰ δέσσαι ὑπὲρ ἐμοῦ. » Χωρὶς νὰ ζητήσω τὴν ἐξήγησιν τῆς παραδόξου ταύτης βουλήσεως, ἐσεβάσθην αὐτήν, καὶ ἐξεπλήρωσα πιστῶς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Μαρίας, καὶ χάριν τῆς μνήμης τῆς εἶναι καὶ εἰς ἐμὲ τοσοῦτον περισπούδαστον καὶ ἱερὸν τὸ ἀνθύλλιον τοῦτο!

Ὁ Κ. Δὲ Βιάνς διέκοψεν ἐνταῦθα τὴν διήγησίν του, κάτωχρος μὲν αὐτός, δεινοπαθὼν δὲ καὶ ἐγώ. Ἐνῷ μὲ διηγείτο τὰς δυσυχίας του, ὀλεθριὸν τι προαίσθημα ἐκυρίευσεν κατ' ἀρχάς τὴν ψυχὴν μου, ἔπειτα, ἡ ἀλήθεια μ' ἐνεφανίσθη αἰφνιδίως ἐν ὅλῃ αὐτῇ τῇ πραγματικότητι. Ἡ ἱστορία ἐκίνη, ἦν ἐπίσης καὶ ἡ ἱστορία μου. Ἐκ τύχης ἤκουσα τὰς σκληροτέρας αὐτῆς περιπετειάς ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου, ὅστις μὲ ἠδίκησε τρομερῶς! Ποτὲ δὲν ἠσθάνθη ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Ἐνόμιζα, ὅτι ἐμελλὰ νὰ τελευτήσω ἐκεῖ τὸν βίον μου, καὶ ἠυλόγουν τὸν Ὑψιστον ἐκ βάθους ψυχῆς! Ἀλλ' ὁ Θεὸς εἶναι πολυεύσπλαγχνος, καὶ ἦλθε πρὸς βοήθειάν μου. Ὑπερενίκησα τὴν θλίψιν μου καὶ, ῥίπτων ἐπὶ τοῦ Κ. Δὲ Βιάνς βλέμμα ὀργίλον,

— Ποῖος ἦτον ὁ γράψας τὴν ἀνώνυμον ἐπιστολήν; ἐκραύγασα ἀρπάσας μετὰ βίας τὸν βραχιόνά του.

Δὲν ἀπεκρίθη, ἐκάλυψε δὲ τὸ πρόσωπόν του μὲ τὰς χεῖράς του.

— Ἄνοιξας τὸ μνημα μίᾳς γυναικὸς, ἐπρόσθεσα. ἔθραυσας τὸ μέλλον ἐκείνου, ὃν ἠγάπα! Κύριε Δὲ Βιάνς, ἄς σοὶ γίνῃ ἴλεος ὁ Θεός!

— Καὶ ἐκεῖνος δὲν θέλει μὲ συγχωρήσει ἄρά γε; εἶπεν αὐτός.

— Ἴσως, εἰς τὴν τελευταίαν σου ὥραν· ἀλλὰ μέχρις ἐκείνου φύλαξον τὴν ἀδυσώπητον καὶ καρδιοβόρον τύψιν τοῦ συνειδότος...

— Σὺ, σὺ εἶσαι χωρὶς εὐσπλαγχνίας, ἀλλ' ἐκεῖνος...

— Κύτταξέ με λοιπὸν κατὰ πρόσωπον, κύριε Δὲ Βιάνς.

Καὶ ἐκεῖνος ἔρριψεν ἐπ' ἐμὲ βλέμμα καταπεπληγμένον.

— Ἄ! εἶσαι σὺ, σὺ εἶσαι ὁ Φαβιανὸς Δονάτος! ἐκραύγασα.

— Ναί! εἰμὶ ἐγὼ, ἐγὼ ὃν ἠγάπα ἡ Μαρία, ἐγὼ ὃν ἠγάπησε διὰ παντός, καὶ θέλω σὲ εἰπεῖ ἐν ὥρᾳ τοῦ θανάτου σου τὸν ἱστορίαν τοῦ ἀνθους τούτου, τοῦ κομμένου ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς.

Καὶ μακρυνόμενος μεγάλους βήμασι, χωρὶς νὰ στρέψω τὴν κεφαλὴν μου ὀπίσω, ἀρῆκα τὸ θλιβερόν ἐκεῖνο μέρος διὰ νὰ μὴ ἐπανελθῶ πλεόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Κατ' εὐτυχίαν ἡ τέχνη, τὴν ὁποίαν ἐκαλλιέργουν μετὰ τὸς αὐτῆς ἀγάπης μὲ προσέδεσαν εἰς τὴν γῆν,

δίωκε, πρέπει νὰ σᾶς τὸ εἶπω; ὅταν ἔμαθον τὸσον ἀπροσδοκῆτως τὸν θάνατον τῆς Μαρίας, δις ἠρώτησα σπουδαίως ἑμαυτὸν τὴν ἐπισημοτέραν, τὴν ὀλεθριωτέραν τῶν ἐρωτήσεων, δις ὡς ὁ Ἀμλέτος εἶπον·

« Ὑπαρξίς ἢ ἐξόντωσις! ἰδοὺ ποῖον τὸ ζήτημα! » ἀπαγγέλλας ὅλον τὸν νεκρόσιμον τοῦτον μονόλογον.

Αἱ δύο αὗται στιγμαὶ ὑπῆρξαν τρομεραὶ, ἀλλ' ὁ Θεὸς ἠυδόκησε τότε νὰ μὲ ἀνεγείρῃ, στέλλων μοι ἀκτίνα τῆς ἐλπίδος ἐκείνης, ἥτις ὑπάρχει ἢ πιστοτέρα, ἢ τελευταία σύντροφος τοῦ θνητοῦ. Αἱ δοκιμασίαι μ' ἔδωκαν ἰσχὺν, καὶ ἡσθάνθην ἑμαυτὸν ἱκανὸν νὰ ἐργασθῶ πλεῖστον χωρὶς ν' ἀποδειλιάσω, χωρὶς νὰ ὑποφέρω πολὺ καὶ νὰ παραπενοῶμαι.

Διὰ νὰ διασκεδάσω δὲ τοὺς θλιβεροὺς λογισμοὺς μου, ἐπεχειροῦν συνεχῶς περιοδείας εἰς διαφόρους τόπους, ἐνθα ἐθαύμαζον ἀλληλοδιαδόχως τὰ μνημεῖα τῆς γοθτικῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἢ τὰ ὀριстуργήματα τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας ζωγραφικῆς. Μυρία ἀντικείμενα, πάντοτε νέα, τοποθεσίαι γραφικαί, θαυμάσιαι προσόψεις συνέτρεξαν ἰσχυρῶς εἰς τὸ νὰ διασκεδάσωσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν μου. Ὁ πυρετὸς τῆς φαντασίας μου καταπραυνῆθαι ὀλίγον κατ' ὀλίγον μελαγχολία δὲ ρεμβώδης διεδέχθη μόνη τὴν βιαίαν ἐκείνην κατάστασιν, εἰς ἣν μᾶς ῥίπτει πάντοτε μέγιστόν τι ἀτύχημα καὶ ἡ ἀπόγνωσις. Ὁ χρόνος, ὁ θεραπείων πολλὰς πληγὰς τοῦ ἀνθρώπου, ἐπὶ ἡνέγκε πολλὰν ἀνακούφισιν εἰς τὰ δεινὰ μου, ἂν καὶ τῆς ζωῆς μου αἱ ἀναμνήσεις ἐπέχεον ἀκόμη ἐπὶ τοῦ προσώπου μου λύπην τινὰ ἀνεξήγητον. Ἡ καρδία συναισθάνεται μακρὸν χρόνον ἓνια τῶν τραυμάτων τῆς. Ἀλλ' ἀπὸ τινος περιστατικοῦ ἀπροόπτου, ὅπερ ἐνήργησε μεταβολὴν εἰς τὴν εἰμαρμένην μου, εἰρήνη ἐντέλῃς ἐπαχύθη αἰφνης εἰς τὴν πολυτάραχον ζωὴν μου.

Περιττόν μιν τὴν Μεσημβρινὴν Γαλλίαν δεκαπέντε ἔτη μετὰ τὸ προῤῥήθην συμβᾶν. Εὐρύχωρον μοναστήριον, καίμενον ἐπὶ ὑψώματος, ἐγείρετο ἐπὶ τῆς

πόλεως, ἣν κατῴκουν τότε. Ἐθεώρουν μὲ βλέμμα ζηλότυπον τὸ εὐσεβὲς καταγώγιον, τὸ ὑψοῦμενον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου, καὶ πολλὰκις ἡσθάνομην ἀκούσαν τινὰ ἐπιθυμίαν τῆς ἡσύχου ὑπάρξεως τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων, τῶν ἀποχωρησάντων ἐθελοσώως τοῦ κόσμου. « Ἡ εὐτυχία αὐτοῦ μόνον ὑπάρχει! ἐφώνουν, καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν τὸν αὐτὸν ἔχον στοχασμὸν, τὴν αὐτὴν ἐπιθυμίαν, προσήλουν τὰ βλέμματά μου ἐπὶ τῆς ἡσύχου ταύτης μονῆς, ἥτις ὅμως δὲν ἦν ἐρημία, διότι ὁ Θεὸς εἶπεν· « Ὅπου ἐστὶ » πολλοὶ συνηγμένοι ἐν ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμὶ καὶ » ἐγὼ μεθ' ὑμῶν. »

Ἐσπέραν τινὰ, ὁ κώδων τοῦ μοναστηρίου ἐσήμανε ἐπὶ ψυχορράγοντος. Εἶχα ἤδη συνταυτισθῇ τοσοῦτον μὲ τοὺς εὐσεβεῖς ἀναχωρητάς, ὥστε συνεταράχθην εἰς τὸν νεκρόσιμον ἤχον· μ' ἐφάνη μάλιστα ὅτι προαίσθημά τι μ' ἔλεγεν, ὅτι ὁ ψυχορράγων συνεδέετο πρὸς με διὰ δεσμῶν στενωτάτων. Καί, τῆς συμπαθείας μου ἐγειρομένης ἀκουσίως μου, ἠρουνίσκα περὶ τοῦ ὀνόματός του, ὅτε τὴν αὐτὴν στιγμὴν εἰς μοναχὸς ἐφάνη εἰς τὸν οὐδὸν τοῦ θαλάμου μου.

— Ὁ κύριος Φαβιανὸς Δονάτος; εἶπεν εἰσερχόμενος.

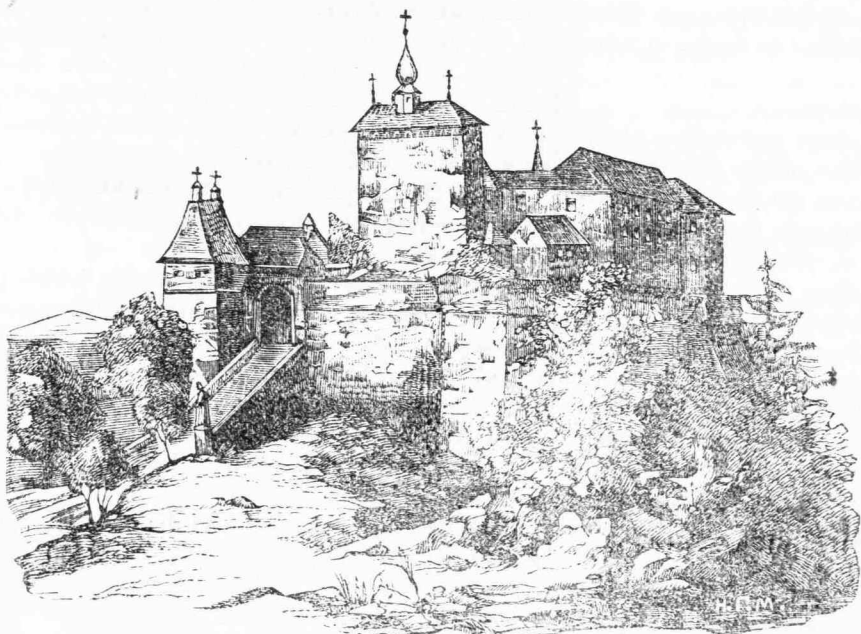
Ἐπλησίασα καὶ τῷ ἠρώτησα τί μ' ἐζήτηι; Ἀλλ' οὗτος ἦν τοσοῦτον τεταραγμένος, καὶ ἡ λύπη τοσοῦτον πικρὰ εἰκονίζετο ἐπὶ τοῦ ὤχρου καὶ περιῤῥεφμένου ὑπὸ ἰδρώτος προσώπου του, ὥστε κατ' ἀρχὰς ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, ἀφοῦ ἐπρόφερε τὸ ὄνομά μου. Ἐσπευσα νὰ τῷ προσφέρω μίαν ἐδραν καὶ τὸν παρεκίνησαν ἡσυχάσῃ μικρὸν καὶ ἔπειτα νὰ μοὶ ἐξηγήσῃ τὸ αἶτιον τῆς ἐπισκέψεώς του.

— Κύριέ μου, εἶπε μετ' ὀλίγον, ἡ φήμη σας ἔφθασε μέχρις ἡμῶν καὶ ἔρχομαι νὰ σᾶς ἰκετεύσω νὰ με συνοδεύσετε παρὰ τῷ ἡγουμένῳ μας, τὸν ὁποῖον σεβόμεθα ὅλοι οἱ ἀδελφοὶ ὡς ἅγιον, καὶ ὅστις ἐντὸς ὀλίγου, ρεῦ! δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον ἐν τῷ κόσμῳ

τούτῳ. Ἄν ἡ αἰτήσις μου εἰσκούσθῃ, χάρις εἰς ὑμᾶς, θέλω μιν διατηρήσει ἐν τῷ μέσῳ μας τὴν εἰκόνα ἀνδρός, ὃν θεωροῦμεν ἅπαντες ὡς πατέρα μας

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς σου, πάτερ, εἶπον αὐτῷ, συγκινηθεὶς ὑπὸ θλίψεως, δηλουμένης μετὰ τοσαύτης εὐλικρινείας.

Καί, λαβὼν μετὰ τάχους ἐργαλεῖά τινα, ἀναγκαιοῦντά μοι διὰ τὴν ἐργασίαν, ἠκολούθησα τὸν μοναχόν, νομίζόμενος εὐτυχής, ὅτι θέλω εἰσελθεῖν

Τὸ μοναστήριον.

εἰς τὸ μοναστήριον ἐκεῖνο, ὡς τοσάκις τὸ ἐπεθυμῆσα.

Καθ' ὅδον ἠρώτησα τὸν μοναχόν·

— Τί ὄνομα ἔφερον ὁ ἡγούμενος ἐν τῷ κόσμῳ;

— Τὸ ὄνομά του! ἀπήντησε· κάνεις μας δὲν τὸ ἔμαθε, οὕτε ἐφαντάσθη ποτὲ νὰ τὸ ἐρωτήσῃ.

Ἠπόρησα, καὶ τὴν ἀπορίαν μου δὲν ἡδυνήθη ὁ μοναχός, ἐν τῇ ἀπλότητί του, νὰ ἐννοήσῃ.

Διερχόμενος ὑπὸ τὰς γοτθικὰς ἀψίδας τοῦ μοναστηρίου, ἀπεκαλύφθη μὲ εἰδήσας· δυνάμεις τις ἀνεξήγητος μὲ εἶλκε· μοι ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἔμελλα πλέον νὰ ἐξέλθω ζῶν τοῦ μοναστηρίου τούτου. Ἐν τοσούτῳ ἀνέδρημεν τὴν κλίμακα ἐν θρησκευτικῇ σιωπῇ καὶ ὁ ὁδηγός μου, προπορευόμενος, ἠνέωξε θύραν τινὰ καὶ μὲ εἰσήγαγεν ἐπὶ τέλους εἰς πτωχόν τι καὶ κατὰ ψυχρον δωματίον, ὅπου εἶδα ἄνθρωπον τινα, κείμενον ἐκτάδην ἐπὶ πενιχροῦ τινος ξυλοκαρβιάτου. Ἡ ὠχρότης τοῦ θανάτου ἐπεσκίαζε τὴν μορφήν του· οἱ ὀφθαλμοὶ του ὑψώθησαν μετὰ δυσκολίας ὅπου ἦλθα πλησίον του. Τὸν ἐξέτασα ... Ἡ καρδίᾳ μου ἔπαλε σφοδρῶς, τὸν ἄνθρωπον τοῦτον εἶχον ἀπαντήσαι ἄλλοτε, εἶχον ἀπαντήσαι ἅπαξ ἐν τῷ βίῳ μου· πλὴν ἀφῆκεν ἐν ἔμοι ἐντύπωσιν, ἐξ ἐκεῖνων, ἃς ὁ χρόνος δὲν κατορθοῖ νὰ ἐξαλείψῃ. Εἶχα μὲν εὐρεθεῖ κατὰ πρόσωπον ἐπὶ ἐνὸς τάφου, καὶ ἦν πεπρωμένον φαίνεται ὁ ἀπαντηθῆναι πάλιν, εἰς ὥραν ὑπερτάτην, διότι πρὶν κομίσω εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον τὴν συγχώρησίν μου, ὁ Θεός, βεβαίως, δὲν ἤθελε νὰ τὸν δεχθῇ εἰς τοὺς οὐρανούς. Κυριεύσας τὴν πρώτην κίνησιν μίσους καὶ ἀποθῶν φρικώδεις ἀναμνήσεις, ἐξεπλήρωσα τὴν ἐντολήν μου, χωρὶς ὅμως νὰ προαισθανθῶ τὰ ἐπακόλουθα. Ἡ ἐργασία μου ἐπεραιώθη ἐν τάχει. Ἐπειτα, ἀφίνων τὴν γραφίδα μου, ἐνεχείρησα τὴν εἰκόνα εἰς τὸν ὁδηγόν μου, λέγων αὐτῷ χαμηλῇ τῇ φωνῇ·

— Ὁ ζωγράφος ἐξετέλεσε τὴν ἀποστολήν του, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, ὁ γνωρίσας ἄλλοτε τὸν ἀποθνήσκοντα δὲν ἐτελείωσε μετ' αὐτοῦ. Ἄφησέ μας μόνους πρὸς στιγμὴν.

Ὁ μοναχὸς ἠγέρθη, ἔβριψεν ἐπάνω μου βλέμμα ἀνήσυχον, καὶ ἐφάνη ἐνδοιάζων ἂν ὤφειλε νὰ ἐνδῶσθαι εἰς τὴν αἰτήσιν μου.

Ἐνόησα τὸν δισταγμὸν του.

— Ἔσο ἥσυχος, τῷ εἶπον, μυστήριόν τι ὑπάρχει μεταξὺ ἡμῶν· καὶ ἐὰν θέλω νὰ τὸν ἰδῶ μόνος πρὸς μόνον πρὸ τοῦ θανάτου του, τῷ φέρω συγχώρησιν, ἢ ματαίως περιέμενε μέχρι τῆς ὥρας ταύτης.

Ὁ μοναχός, πεισθεὶς εἰς τοὺς λόγους μου, ἀπεμακρύθη. Ἐγὼ δὲ ἐπλησίασα εἰς τὸν θανατιῶντα, σπογγίζων κρυφίως δακρύου βανίδα.

— Τίς ποτε θέλει ἀποτίσει τὴν ὀφειλήν, τὴν ὁποῖαν τὸ μοναστήριον ὤφειλε ἤδη πρὸς ὑμᾶς, εἶπε θνησκούσῃ φωνῇ ὁ ἡγούμενος, βλέπων με πλησίον του.

— Ἡ πανοσιότης σας, πάτερ μου, τῷ εἶπον.

— ὦ! λέγε, κύριε, τί δύναμαι νὰ πράξω;

Τὸν ἐκύτταξα ψυχρῶς, καὶ ἐπανέλαθον·

— Ἀπόδος μοι τὸ ἄνθος, ὅπερ ἔκοψα ποτὲ ἐπὶ τοῦ τάφου μιᾶς νέας καὶ φιλάτης γυναίκος!

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσας, ὁ ἡγούμενος ἐγένετο ὡσπερ ἐκπληκτος. Ἐπειτα, διὰ τινος βιαίας ἀγωνίας, ὡρῶθη καὶ, προσηλὼν ἐπάνω μου ὀφθαλμούς, ἀσπράττοντας ὑπὸ σφοδρῷ πυρετῷ, ἐκορύφασε·

— Τίς εἶσαι λοιπὸν, σὺ, ὅστις γινώσκεις μυστήριον, ἀγνοούμενον ὑπὸ πάντων;

— Πῶς! κύριε Δὲ Βιάνς, τῷ εἶπον εἰρωνικῶς, δὲν ἤξεύρεις ποῖος εἶμαι, δὲν ἐνθυμεῖσαι πλέον ...

— Τὸν φαειανὸν Δουνάτον! ἐπανέλαβεν ὁ θανατιῶν ἐξετάζων με ἐναγωνίως.

Καὶ ἀμέσως ἔπεσε πάλιν εἰς τὴν στρωμνήν του, ἀσθμαίνων, ἄσπυρος. Τότε ἐγένετο στιγμιαία σιγὴ, τὴν ὁποῖαν διέκοπτε μόνον ἡ βαρεῖα ἀναπνοὴ τοῦ ἀποθνήσκοντος.

— Αἱ λοιπὸν! ἃς γίνῃ ἐδικόν σου τὸ ἄνθος τοῦτο, ἐὰν ἀποδίδῃς τοσαύτην ἀξίαν εἰς τὴν κατοχήν του, ἀλλὰ πρὸς ἀμοιβὴν δὲν θέλεις μὲ εἰπεῖ τὴν ἱστορίαν του; πρὸ πάντων δὲ, προσέθεσε ταπεινότερον, δὲν θέλεις μὲ συγχωρήσει;

— Δὲν ὠρκίσθη τούτο ἐπὶ τοῦ τάφου τῆς Μαρίας; Ὑπαγε λοιπὸν, τώρα, ἐν εἰρήνῃ πρὸς Θεόν!

Ὁ ἀποθνήσκων μ' ἔτεινε τὴν χειρὰ του, ἣν ἔθλιψα εἰς τὴν ἐδικήν μου μετὰ συγκινήσεως· διότι τὸ μῖσος ὅπερ ἐξύπνισεν εἰς τὴν καρδίαν μου αἱ ἀναμνήσεις εἶχε παρέλθει ταχέως.

— Ἡ δὲ ἱστορία τοῦ ἄνθους, ἐπανέλαβον τότε, αὐτὴ εἶναι ἀπλουστάτη, καὶ δύναμαι μὲ δύο λέξεις νὰ σὰς τὴν διηγηθῶ. Ἡμῖν δεκαοκτὼ ἐτῶν τὴν ἐποχὴν, εἰς ἣν ἡ διήγησις αὕτη ἀναφέρεται. Πγαπώμεθα ἤδη, ἡ Μαρία καὶ ἐγώ, χωρὶς νὰ ἐννοήσωμεν τὴν ἀγάπην μας. Αἱ ἡδοναὶ ἡμῶν, αἱ λύπαι, ἡ ζωὴ μας ἥπασα, νεαρὰ καὶ εὐανθής, ζωὴ ἐμπλὴς ἀθωότητος καὶ θελημάτων, συνεχέτο ὁμοῦ. Ἡ Μαρία μ' ἐκάλει ἀδελφόν της καὶ ἐγὼ αὐτὴν ἀδελφήν. Ταχέως ὅμως, ἡ ηλικία μετέβαλε τὴν φύσιν τῶν διαλογισμῶν μας, ἡλικίᾳ μετέβαλε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν φιλίαν μας, καὶ ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν, βεβαίως, νέον αἶσθημα μὲς ἐκυρίευσεν· αἶσθημα, ὅπερ ἐγένετο ἐνταυτῷ καὶ ἡδονῶν καὶ θλίψεων πηγὴ. Ἀμφοτέρω ἐπίσης ἐθηροῦμεν τὴν μοναξίαν, διότι ἡσθάνομεθα φλογερὰν ἐπιθυμίαν τῆς ἀμοιβαίας τῶν αἰσθημάτων μας ἐκχύσεως, καὶ τὸ ἀπόρρητον ἡμῶν ἐξέπνεε καθεκτάσθην ἐπὶ τῶν χειλέων μας. Ἀλλ' ἐσπέραν τινα, ἐκαθήμεθα πλησίον μικροῦ ρύακος, βέοντος παρὰ τινα λειμῶνα, κατὰφυτον ἀπὸ ἄνθη. Ἡ Μαρία ἔκοιεν ἐν λευκάνθημον, καὶ, γλυκεῖα παιδὸς τρέλλα, μαδούσα τὰ πέτῃλα αὐτοῦ ἐν πρὸς ἐν,

— Ἄς ἴδωμεν, μὲ εἶπε, μὲ μειδίαμα καὶ βλέμμα ἄσπυρον, ὅπερ ἐπροοιμιάζε τρυφερὰν ὁμολογίαν· ἃς ἴδωμεν ἂν σὲ ἀγαπῶ.

Δὲν θέλω σοὶ περιγράψαι τὴν εὐτυχίαν, ἣν ἡσθάνθη τότε· ἡ ἀνάμνησις αὕτη μένει ζωῶσα εἰσέτι εἰς τὴν μνήμην μου. Ἐνθυμούμαι ὅτι ἐμποδίζων τὴν Μαρίαν τοῦ νὰ μαδῇ ὅλα τὰ πέτῃλα τοῦ ἀνθιδίου, τῇ εἶπον μετ' ἄκρας συγκινήσεως·

— Προτιμῶ νὰ μάθω τοῦτο ἀπὸ σὲ τὴν ἰδίαν.

Τοιοῦτοτρόπως ἀπεκαλύφθη ὁ ἔρως μας, ἔρως, ὅστις ὑπῆρξεν ἄνευ ἐλλαντος. Τὴν ἐπιούσαν ἀνεχώρησα, καὶ, ὡς γνωρίζεις, πλέον δὲν μεταεἶδα τὴν Μαρίαν. Ὁ ψυχρὸρράγων ἐσπόγγισε δάκρυον, ὅπερ ἐθόλου τὴν ὁρασίν του καὶ, ἀνοίγων ἐν βιβλίῳ προσευχῶν, εὐρισκόμενον ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον τῆς κλίνης του, μ' ἐδείξεν ἐν ἄνθος ἀπεξηραμένον.

— Εἶσαι τώρα εὐτυχής; μ' ἠρώτησε·

— Ολιγώτερον παρά ποτε , ἀπεκρίθην φέρων τὸ ἄνθος εἰς τὰ χεῖλη μου, καὶ ὑψῶν τὴν χεῖρα εἰς οὐρανόν. Σὺ μέλλεις ἐντὸς ὀλίγου νὰ τὴν ἰδῆς, ἐνῷ ἐγὼ θέλω μείνει πολὺν χρόνον ἀκόμη ἴσως μακράν της. Μόνος ὁ Θεὸς παρέχει τὴν εἰρήνην καὶ τὸ ἀγαθὸν ὅπερ ἐπιθυμῶ. Θέλω, κατὰ μίμησίν σου, ν' ἀφιερῶσω τὰς ἡμέρας μου εἰς αὐτόν.

— Δὲν μὲ ἀπατᾷς, κύριε Δονάτε ;

— Ἀπὸ δεκαπέντε ἐτῶν μισῶ τὸν κόσμον.

— Ἀλλὰ δὲν ἀγαπᾷς τὸ μοναστήριον καὶ τὸν Θεόν ;

— Ἰσως. Ἐγένετο ἐν ἐμοὶ τόσον μεγάλη μεταβολή !

Ὁ μοναχὸς, ὅστις μὲ ὠδήγησε πλησίον τοῦ Κ. Δεβιάνς, ἐπανήλθεν ἐνῷ ἔλεγον τὰς λέξεις ταύτης, ὥστε διεκόπη ὁ διάλογός μας. Ὁ ἡγούμενος ἐκράζετο πλησίον τοῦ τὸν μοναχόν·

— Δομένικε, τῷ εἶπε μὲ φωνὴν ἥττον ἐξησθενημένην, οἷον εὐτυχία τις νὰ ἐγλύκυνε τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ· σὺνᾶξον τοὺς ἀδελφούς, ὁ θάνατός μου εἶναι ἐγγύς.

Ὁ Δομένικος ἤκουσε τοὺς λόγους τούτους μετὰ φρίκης. Ἐξεληθὼν δὲ, ἐπανήλθε ταχέως, συνακολουθούμενος ὑφ' ὄλων τῶν μοναχῶν. Ἐβόηθησαν τὸν ἡγούμενον νὰ ὀρθωθῇ, καὶ ἔπειτα ἕκαστος ἡμῶν ἐκλινε γόνυ, καὶ ἠκούσαμεν ἐν κατανύξει τοὺς εὐλαβεῖς λόγους, οἵτινες τὸ ὑστάτον, ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ στόματός του.

— Ἀδελφοί μου ! εἶπε, πᾶν τοῦ ζῆν μετ' ὀλίγον, ἀλλ' ἀφίημι ἄνευ λύπης τὴν γῆν ταύτην τῆς ἐξορίας, διότι ὑπερτάτη παρηγορία μ' ἐστάλη ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς τελευτῆς μου. Εἶχα προσξενήσει τὴν δυστυχίαν ἐνὸς ἀνθρώπου

— Κύριε Δὲ Βιάνς , εἶπα ἐγὼ , ἐγχειρόμενος , τὸ μυστήριον τοῦτο ἄς μείνῃ διὰ παντός μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἐμοῦ.

— Ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶναι ἐνώπιόν σας, ἐξηκολούθησε, δεικνύων εἰς ἐμὲ, καὶ αὐτὸς μ' ἐσυγχώρησεν. Ἡ μόνη του ἐπιθυμία εἶναι ἤδη νὰ ἐνταφιάσῃ τὰς ἡμέρας του εἰς τὸ μοναστήριον τοῦτο. Ὁ Κ. Φαβιανὸς Δονάτος ἀπεκρίνεται τὸν κόσμον, τὴν δόξαν· δέχθητε λοιπὸν αὐτόν, ὡς ἀδελφόν , ἄξιον τῆς ἀγάπης σας. Μίαν ἔχω ἀκόμη καὶ ἐγὼ εὐχὴν νὰ ἐκφράσω, τὸ νὰ μὲ ἀντικαταστήσῃ μίαν ἡμέραν μεταξὺ ὑμῶν !

Ἡ φωνὴ τοῦ ψυχροῦραγοντος εἰσέγησε καὶ ἡ κατ' ἰσχυρὸς χεὶρ τοῦ ὑψώθη βραδέως ἐπὶ τῶν κεφαλῶν μας διὰ νὰ μᾶς εὐλογήσῃ.

Ἡ συγχίνησίς μου ἦν μεγίστη. Ἐγονυπέτησα πλησίον τῆς κλίνης τοῦ, καὶ ὅταν ἠγέρθη, ὁ ὅσιος ὑπῆρχε πλέον εἰς τοὺς οὐρανούς

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

— Πάτερ μου ! εἶπον εἰς τὸν ἡγούμενον τοῦ μοναστηρίου * * * , ὅστις μὲ διηγήθη τὴν ἱστορίαν ταύτην, καὶ ὅστις εἶν' αὐτὸς ὁ Φαβιανὸς Δονάτος· πάτερ μου ! τὸ ἄνθος τοῦτο δὲν τὸ ἔχετε πλέον ;

Δὲν μὲ ἀπεκρίθη, ἀλλὰ τὸ βλέμμα τοῦ ἐσταμάτησεν ἐπὶ τῆς συνόψεως τοῦ Κ. Δὲ Βιάνς. Ἐγὼ δὲ (Φυλλάδιον 37, σέμ. Β'.)

λαβὼν αὐτήν, ἔφερον εἰς τὰ χεῖλη μου τὸ ταπεινὸν νύξηρον ἄνθος.

— Τίς ἔσεται ἡ τύχη του ; εἶπον, χωρὶς ν' ἀποτελειώσω τὸν στοχασμόν μου.

— Ὅταν δὲν θὰ ὑπάρχω πλέον, μ' εἶπεν ὁ ἡγούμενος, εἰς μοναχὸς τοῦ μοναστηρίου θέλει σᾶς τὸ ἐγχειρίσιον ἐν ὀνόματί μου· Ἐὰν φυλάξῃς αὐτὸ εὐλαβῶς δὲν θέλεις ἐνθυμῆσθαι ἐνίοτε τὴν Μαρίαν, τὸν Κ. Δὲ Βιάνς, κ' ἐμέ ;

* * * * *

Οἴμαι ! δὲν προσηθνόμην, ὅτι μικρὸν μετὰ τὴν διήγησιν τῆς ἱστορίας ταύτης, ὁ μοναχὸς Δομένικος ἔμελλε νὰ μὲ φέρῃ τὸ ἄνθος ἐκεῖνο, μνημόσυνον ἱερῶν τριῶν μαρτύρων !

* * * * *

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἰδὲ φυλλάδιον ΔΣΤ'.)

I ·

ΠΩΣ Ο ΑΡΤΑΝΙΑΝ ΕΚΑΝΟΝΙΣΕ ΤΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ, ΠΡΟ ΤΟΥ ΝΑ ΚΑΝΟΝΙΣΗ
ΤΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ ΑΥΤΗΣ.

— Βέβαια, βέβαια, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἀρτανιάν, τυχερὸς εἶμαι. Τὸ ἄστρον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον λάμπει μίαν φορὰν εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὸ ὁποῖον ἔλαμψε διὰ τὸν Ἰωῆ καὶ διὰ τὸν Ἴρον, τὸν δυστυχεστέρον τῶν Ἑβραίων καὶ τὸν πτωχότερον τῶν Ἑλλήνων, ἔλαμψε τέλος πάντων καὶ δι' ἐμέ. Δὲν θὰ κάμω τρέλλας, θὰ ὠφεληθῶ· ἡ ζωὴ μου ἐπροχώρησεν ἀκετά, ἄρα πρέπει νὰ ῥῆμαι φρόνιμος.

Ἐδεείπνισε τὸ ἐσπέρας ἐκεῖνο εὐθυμότατα μὲ τὸν φίλον τοῦ Ἄθωνα, δὲν τοῦ ἐλάλησε καθόλου περὶ τῆς περιμενομένης δωρεᾶς, ἀλλὰ δὲν ἠμπόρεσε, τρώγων, νὰ μὴν ἐρωτήσῃ τὸν φίλον του περὶ εἰσοδήματος καὶ σπορᾶς καὶ φυτειῶν. Ὁ Ἄθως ἀπεκρίθη φιλοφρόνως, καθὼς πάντοτε. Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ Ἀρτανιάν ἤθελε νὰ γείνῃ ιδιοκτήτης· πολλάκις ὅμως ἐνθυμήθη μὲ λύπην τοῦ τὴν ἄλλοτε παιδρὰν διάθεσιν, τὰς ἄλλοτε διασκεδαστικὰς ἀστείότητας τοῦ παλαιοῦ φίλου του. Ὁ Ἀρτανιάν τῷ ἔντι, ὠφελοῦμενος ἀπὸ τὰ παγωμένον ἄλειμμα τῆς παροψίδος του, ἔγραφεν ἀριθμούς, μὲ τὰ πηραῦνιον, καὶ ἐκκαμνεν ἀθροίσεις μὲ ψήφια ὀλοστρογγυλά.

Ἡ διαταγὴ, ἡ μάλλον ἢ ἄδεια τῆς ἀναχωρήσεως, 38.